

Riktlinjer för ledighet, skolplikt och varaktig utlandsvistelse

Obligatoriska skolformer

Typ av dokument

Riktlinje

Beslutat av

Kommunfullmäktige

Beslutsdatum

2022-05-12, § 85

Diarienummer

2022/527

Dokumentägare

Sektor utbildning

Giltighetstid

Tills vidare

Framtagen av

Central utvecklingsgrupp

Reviderad

2023-04-20, § 56

Stenungsunds
kommun

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Skolplikt.....	3
2. Ledighet.....	3
2.1. Rektor beslutar om ledighet	3
2.2. Hur lång kan en ledighet vara?	4
3. Varaktig utlandsvistelse.....	4
3.1 Anmäla varaktig utlandsvistelse	4
3.1.1. Hur lång är en varaktig vistelse?	4
3.1.2. Vad händer vid ett godkännande?.....	4
3.1.3. Vad händer vid ett avslag?.....	5
3.1.4. Om en elev flyttat utan anmälan	5
3.1.5. Vad händer om eleven flyttar tillbaka	5
4. Fullgöra skolplikt på annat sätt.....	5
4.1. Krav för att medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt.....	5
4.1.1. Verksamheten framstår som ett fullgott alternativ.....	5
4.1.2. Behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses	6
4.1.3. Det finns synnerliga skäl	6
4.2. Ansökan och beslut.....	6
4.2.1. Vad händer vid ett godkännande?.....	7
4.2.3. Vad händer vid ett avslag?.....	7
5. Ansvar och kostnader	7
5.1. Ansvar för att skolplikten uppfylls	7
5.1.1 Utredning av elevs frånvaro.....	8
5.2. Kostnader	8
6. Föreläggande och vitesföreläggande	8
6.1. Rutin för närvaroarbete	9
6.2 När är det aktuellt med föreläggande eller vitesföreläggande?	9
6.5. Handläggning om elev saknar skolplacering	9
6.6 Föreläggande och vitesföreläggande	10
6.6.1 Ansökan om utdömande av vitet.....	10
6.6.2. Form av vite och vitesbelopp.....	11
6.7.1 Hur går det till?	11
6.7.2. Exempel på vitesföreläggande	13

1. Inledning

Riktlinjerna behandlar ledighet, att fullgöra skolplikt på annat sätt, skolpliktens upphörande på grund av varaktig utlandsvistelse, föreläggande och vitesföreläggande. Riktlinjerna gäller för elever i förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

Riktlinjerna har utformats utifrån lagstiftning, förarbeten och rättspraxis. Bedömningar ska utgå från gällande lagstiftning och barnets bästa. En samlad bedömning görs i varje enskilt fall.

1.1. Skolplikt

Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt. Generellt gäller skolplikten från höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år till utgången av vårterminen det tionde skolåret, det vill säga från förskoleklass till slutförd grundskola eller grundsärskola.

Skolplikten innebär en rättighet och en skyldighet för barn att få sin utbildning i det svenska skolväsendet. Skolplikt innebär att barn måste gå i skolan och delta i den verksamhet som anordnas där. Att eleven har skolplikt innebär att vårdnadshavare har ett ansvar att se till att eleven deltar i undervisningen. Att eleven har rätt till utbildning innebär att hemkommunen har en skyldighet att se till att alla elever har en skolplacering.

Det krävs giltiga skäl för att inte gå till skolan, till exempel sjukdom eller ledighet som skolan beviljat. Vårdnadshavare som tillfälligt önskar åka utomlands med skolpliktigt barn kan antingen ansöka om ledighet, eller ansöka om att barnet ska få fullgöra skolplikten på annat sätt. Vid flytt eller längre vistelse utomlands upphör skolplikten och därmed rätten till svensk utbildning

2. Ledighet

En elev får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas. Det finns dock ingen ovillkorlig rättighet att beviljas ledighet.

2.1. Rektor beslutar om ledighet

Enligt skollagen är det rektor som beslutar om ledighet för elev utifrån sin kännedom om elevernas förhållanden och sitt ansvar för verksamheten.

Omständigheter som kan ligga till grund för beslutet är:

- frånvarons längd
- elevens studiesituation
- möjligheterna att på olika sätt ta igen den förlorade undervisningen samt

- hur angelägen ledigheten är för eleven

Ansökan om ledighet görs via blankett *Ansökan om ledighet för elev* och lämnas till mentor/klasslärare i god tid innan sökt ledighet. För all sammanhängande ledighet som är längre än tio dagar ska en beskrivning av vilka synnerliga skäl som föreligger bifogas ansökan.

2.2. Hur lång kan en ledighet vara?

En riktlinje är att en ledighet bör gälla en tidsperiod under vilken eleven inte kommer efter i skolarbetet mer än att hen snabbt kan komma ikapp vid återkomst till skolan. Ledighet innebär helt enkelt att eleven är ledig under sin frånvaro från skolan. Är ledigheten längre kan det istället handla om att fullgöra skolplikten på annat sätt.

3. Varaktig utlandsvistelse

Skolplikt gäller inte barn som varaktigt vistas utomlands (Skollagen 7 kap. 2 §). I normalfallet ska en familj som bosätter sig utomlands också skriva sig utomlands, vilket gör att skolplikten upphör per automatik. Om en utlandsvistelse bedöms som varaktig trots att familjen fortsatt är folkbokförd i Sverige kan kommunen fatta beslut om att skolplikten upphör.

3.1 Anmäla varaktig utlandsvistelse

Om vårdnadshavare planerar att flytta utomlands med skolpliktiga barn under en längre tid men fortsatt vara folkbokförd i kommunen ska detta meddelas till förvaltningen via blankett *Anmälan om varaktig vistelse utomlands*. Ärendet ska utredas och förvaltningen kan bland annat behöva underlag som visar att familjen eller eleven verkligen kommer att lämna landet och vara utomlands under den stipulerade tiden. Utifrån utredningen fattas beslut om skolplikten ska upphöra eller inte. Alla aktuella handlingar i ärendet diarieförs och vårdnadshavare får beslut per post. Beslut kan överklagas till förvaltningsrätten.

3.1.1. Hur lång är en varaktig vistelse?

Det finns ingen fastslagen tidsgräns avseende vad som ska bedömas som varaktig vistelse utan en sammantagen bedömning får göras utifrån den information som lämnats av vårdnadshavare. I Stenungsunds kommun görs generellt bedömningen att varaktig vistelse vid en utlandsvistelse är en sammanhängande period om minst sex månader av läsåret (jfr stadigvarande vistelse i skatterättsliga sammanhang RÅ 2008 ref. 16).

3.1.2. Vad händer vid ett godkännande?

Om utredningen kommer fram till att kriterierna för varaktig vistelse utomlands uppfylls upphör skolplikten för eleven. Stenungsunds kommuns ansvar för att skolplikten fullgörs upphör därmed och barnet mister sin skolplacering. Förvaltningen ska i början av varje nytt läsår, eller efter att det aktuella intyget om varaktig vistelse utomlands har gått ut, begära in nya intyg. Detta ska göras så länge eleven har kvar sin folkbokföring i Stenungsunds kommun.

Om en elev, trots anmälan om varaktig vistelse utomlands, inte flyttat eller fullföljt inlämnad information ska en utredning påbörjas kring elevens frånvaro. Rektor på elevens skola ansvarar för en att sådan utredning upprättas och genomförs.

3.1.3. Vad händer vid ett avslag?

Om utredningen kommer fram till att kriterierna för varaktig vistelse utomlands inte uppfylls har eleven fortsatt skolplikt. Det innebär att eleven ska fortsätta att gå i skolan i Sverige alternativt ansöka om att fullgöra skolplikten på annat sätt.

3.1.4. Om en elev flyttat utan anmälan

Om en elev flyttar/flyttat utomlands utan att skolan meddelats, ska skolan göra en utredning kring elevens frånvaro. Skolan meddelar förvaltningen om det är aktuellt med en utredning om varaktig vistelse utomlands.

3.1.5. Vad händer om eleven flyttar tillbaka

Om eleven återkommer till Sverige har eleven skolplikt på nytt. Det är inte säkert att eleven får komma tillbaka till samma skola som innan utlandsvistelsen eller gå i en klass med elever i samma ålder. Det beror på att eleven kanske inte har fått samma kunskap som elever i samma ålder som gått i en svensk skola under den tiden. Elevens kunskaper kommer att bedömas för att bestämma vilken årskurs hen kan börja i efter utlandsvistelsen.

4. Fullgöra skolplikt på annat sätt

I särskilda fall får en skolpliktig elev medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt (24 kap. 23 § skollagen). Det är den kommun där eleven bor som bestämmer om eleven ska få fullgöra skolplikten på annat sätt.

4.1. Krav för att medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt

Ett barn kan få fullgöra skolplikten på annat sätt om (24 kap. 23 § skollagen):

- 1.verksamheten är ett fullgott alternativ till svensk grundskola eller någon annan skolform som annars skulle vara aktuell för barnet,
- 2.verksamheten lever upp till behovet av att hemkommunen i Sverige får insyn i verksamheten,
- 3.det finns synnerliga skäl.

Alla tre punkter ovan ska vara uppfyllda för att ett medgivande ska ges.

4.1.1. Verksamheten framstår som ett fullgott alternativ

Varje skola bedöms individuellt för beslut om den är ett fullgott alternativ till utbildningen i Sverige. Generellt sett godkänns skolor som står under statlig tillsyn (Skolinspektionen) och där staten ansvarar för uppföljning och utvärdering av verksamheten (Skolverket). Andra skolformer

än dessa kan godkännas om det kan styrkas att skolan bedriver verksamhet som är ett fullgott alternativ till den utbildning som eleven skulle ha fått om eleven gått kvar i skolan i Sverige.

4.1.2. Behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses

Att det går att få insyn i verksamheten betyder att hemskolan i Sverige kan följa upp elevens kunskaper i den alternativa skolgången. Det är också viktigt att få veta om eleven är närvarande i undervisningen. Behovet av insyn kan tillgodoses genom kontakter mellan hemskolan och den alternativa skolan.

4.1.3. Det finns synnerliga skäl

Synnerliga skäl betyder extra starka skäl och att bestämmelsen ska användas restriktivt. Det ska alltid göras en individuell bedömning om det finns synnerliga skäl.

Synnerliga skäl kan t.ex. handla om fall då en elev flyttat hit från något grannland men väljer att gå kvar i grannlandets skola under resten av en termin eller att en elev deltar i en filminspelning eller dylikt. Bestämmelserna kan också gälla när elever gör längre resor men bestämmelsernas lydelse ligger att de ska tillämpas med stor restriktivitet och bedömningen utgå från elevens intressen (Prop. 2009/10:165).

Skäl som enligt rättpraxis inte har bedömts utgöra synnerliga skäl är t.ex. miljöombyte eller en möjlighet att få ta del av andra kulturer¹, att vistas hos en förälder som är bosatt utomlands², att ta del av kultur och språk i vårdnadshavares ursprungsland³ eller att barnen genom planerad resa kan skapa nära relationer med åldrande morföräldrar som är permanent bosatta utomlands⁴.

I Stenungsunds kommun görs en samlad bedömning i det enskilda fallet. Synnerliga skäl kan behöva styrkas av någon annan än vårdnadshavare, till exempel läkare, arbetsgivare eller annan utomstående funktion.

4.2. Ansökan och beslut

Ansökan om att fullgöra skolplikten på annat sätt ska göras via blanketten *Ansökan om att fullgöra skolplikten på annat sätt*. Ansökan ska lämnas till förvaltningen senast tre månader före planerad start av undervisningen.

I ansökan ska en beskrivning och motivering till varför ansökan uppfyller de tre rekvisiten om fullgott alternativ, insyn och synnerliga skäl göras. Relevanta underlag ska bifogas ansökan.

1. Information om den alternativa skolgången. Denna ska vara ett fullgott alternativ och motsvara den utbildning och de mål som erbjuds i den ordinarie grundskolan.
2. Information om hur kommunens behov av insyn i elevens alternativa skolgång kan tillgodoses.

¹ jfr t.ex. Kammarrätten i Göteborgs dom 2019-10-02 i målnr 4703-19

² jfr Förvaltningsrätten i Stockholms dom 2016-09-06 i målnr 17670-15

³ jfr Förvaltningsrätten i Göteborgs dom 2020-01-27 i målnr 886-20

⁴ jfr t.ex. Kammarrätten i Göteborgs dom den 19 mars 2021 i målnr 4003-20

3. Information om de synnerliga skälen för den alternativa skolgången.

Innan prövning om att fullgöra skolplikten på annat sätt inleds, gör kommunen en prövning om eleven har skolplikt under den aktuella perioden eller bedöms varaktigt vistas utomlands.

Om barnet bedöms ha skolplikt behandlar förvaltningen ansökan om att fullgöra skolplikten på annat sätt. Vårdnadshavarens uppgifter om skoltillhörighet kontrolleras. Beslutet fattas i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning. Alla aktuella handlingar i ärendet diarieförs på förvaltningen och vårdnadshavare får beslut per post.

4.2.1. Vad händer vid ett godkännande?

Ett beslut om att godkänna skolplikt på annat sätt gäller i max ett år. Under den tiden som eleven har sin alternativa skolgång ansvarar hemskolan för att följa upp att informationen som lämnats i ansökan fortfarande stämmer.

Om man i uppföljningen märker att förutsättningarna för beslutet har ändrats ska godkännandet tas tillbaka och detta meddelas vårdnadshavare. Ett beslut om återkallelse av ett medgivande gäller omedelbart, om inte annat beslutas. Beslut om att dra tillbaka godkännande kan överklagas inom tre veckor från att vårdnadshavaren får reda på beslutet.

När barnet kommer tillbaka till Sverige har barnet skolplikt igen som vanligt. Elev som fullgör skolplikt på annat sätt och kommer tillbaka till skolan i Sverige igen under innevarande läsår behåller sin skolplacering. Elev som fullgör skolplikt på annat sätt och inte kommer tillbaka under innevarande läsår ska som regel skrivas ut från ordinarie skola. Vårdnadshavare ska i god tid innan hemkomst ansöka om ny skolplacering för eleven så att eleven kan återgå till skola snarast möjligt efter att ha kommit tillbaka till Sverige.

4.2.3. Vad händer vid ett avslag?

Om ansökan om att fullgöra skolplikten på annat sätt avslås fortsätter eleven ha skolplikt som vanligt. Det innebär att eleven ska fortsätta att gå i ordinarie skola i Sverige.

Beslut kan överklagas till förvaltningsrätten inom tre veckor från att det meddelas.

5. Ansvar och kostnader

5.1. Ansvar för att skolplikten uppfylls

Ansvar för att skolplikten uppfylls är delat mellan flera parter. Barnets vårdnadshavare ansvarar för att barnet kommer till skolan. Huvudmannen för den skola som eleven går i ska se till att eleven fullgör sin skolgång, vilket först och främst innebär att eleven går till skolan och deltar i utbildningen. Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning (Skollagen 2010:800 kap. 7 § 20 - 22).

5.1.1 Utredning av elevs frånvaro

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro så ska detta skyndsamt utredas tillsammans med eleven, elevens vårdnadshavare och elevhälsan.

Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen beordra elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Beslut om att förelägga vårdnadshavare till elev i förskoleklass, grundskola och grundsärskola om att fullgöra sina skyldigheter gällande skolplikt och fullgörande av skolgång fattas enligt kommunens delegationsordning.

Ett föreläggande kan kombineras med vite, vilket är en slags böter. Vid föreläggande och utdömande av vite ska det finnas information där det tydligt framgår vad som förväntas av vårdnadshavaren att denne ska göra och när detta senast ska vara gjort för att inte vitet ska dömas ut.

5.2. Kostnader

Stenungsunds kommun står inte för kostnader som uppkommer för elevens skolgång i grundskola utomlands. Ett beslut om att få fullgöra skolplikten på annat sätt eller upphörande av skolplikten innebär att Stenungsunds kommuns ansvar för att finansiera utbildningen upphör och skolpengen flyttas inte med utomlands.

6. Föreläggande och vitesföreläggande

Ansvar för fullgörande av skolplikt är delat och åvilar den skolpliktiga elevens vårdnadshavare, skolans huvudman och hemkommunen. Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och det beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad den är skyldig att göra för att så ska ske får hemkommunen enligt 7 kap. 23 § Skollagen **förelägga** vårdnadshavaren att fullgöra sina skyldigheter. Ett föreläggande kan förenas med **vite** (vitesföreläggande) enligt 7 kap. 23 § 2 st. Skollagen. Bestämmelserna om **hur** förfarandet går till vid vitesföreläggande finns i lag (1985:206) om viten (viteslagen).

Det betyder att om vårdnadshavaren inte agerar i enlighet med föreläggandet så kommer hen att få betala ett på förhand fastställt belopp. Det är viktigt att vitesföreläggande inte utfärdas förrän alla tänkbara ansträngningar gjorts att på frivillig väg åstadkomma en lösning för att skolplikten ska fullgöras. Detta arbete beskrivs i *Rutin för närvaroarbete grundskolan/grundsärskola (grundsärskola heter anpassad grundskola från och med den 2 juli 2023)*.

Det är elevens hemkommun som beslutar om föreläggande, oavsett om eleven går i skola med offentlig eller enskild huvudman.

6.1. Rutin för närvaroarbete

Kommunen som huvudman för skolan har en skyldighet att se till att elever som omfattas av skolplikt går i skolan. Om eleven inte går i skolan har rektorn en skyldighet att utreda den olovliga frånvaron och anmäla frånvaron till huvudman.

Ett beslut om föreläggande eller vitesföreläggande ska föregås av en utredning av skälen till att eleven inte fullgör sin skolplikt. Utredningen ska genomföras i enlighet med *Rutin för närvaroarbete i grundskola/grundsärskola (grundskola heter anpassad grundskola från och med den 2 juli 2023)*.

Av rättspraxis framgår att kravet på utredning är stort och kommunen behöver kunna visa vad den gjort för att förmå eleven att komma till skolan. Åtgärder som genomförs ska dokumenteras och ligga till grund för föreläggande respektive vitesföreläggande. Skolan ansvarar för dokumentation av kartläggningar, åtgärdsprogram, möten, kontakter, genomförda uppföljningar och liknande.

6.2 När är det aktuellt med föreläggande eller vitesföreläggande?

Om åtgärderna i närvaroarbetet inte ger önskat resultat kan det bli aktuellt med ett föreläggande. Ett föreläggande förutsätter att frånvaron beror på att vårdnadshavare inte fullgjort sina skyldigheter. Ett föreläggande får inte utfärdas om eleven vägrar gå i skolan trots att vårdnadshavaren har gjort vad de är skyldiga att göra.

Ett föreläggande utan vite kan ses som en varning. Av föreläggandet ska det framgå att vårdnadshavarna måste se till att skolplikten fullgörs. Som huvudregel föreläggs vårdnadshavare utan vite innan ett föreläggande med vite blir aktuellt. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte något annat beslutas. Om föreläggandet inte ger önskad effekt, det vill säga att eleven fullgör sin skolplikt, kan ett nästa steg vara ett vitesföreläggande. Vitesföreläggandet ska fungera som ett påtryckningsmedel för att få vårdnadshavarna att följa beslutet och göra vad de kan för att se till att eleven kommer till skolan.

Innan det är aktuellt med ett föreläggande eller vitesföreläggande ska följande checklista användas:

- Har eleven betydande frånvaro?
- Har rutinen för närvaroarbete följts?
- Har utredningen av elevens frånvaro kommit fram till att frånvaron beror på att vårdnadshavare inte lever upp till sina skyldigheter?
- Har alla möjliga åtgärder uttömts?

6.5. Handläggning om elev saknar skolplacering

Om en elev inte är inskriven i någon skola försöker rektorn på olika sätt få kontakt med vårdnadshavarna för att utreda var eleven befinner sig för att ta ställning till om eleven omfattas av skolplikt eller inte. Om det inte går att nå vårdnadshavarna tar skolhandläggare kontakt med andra myndigheter, såsom Skatteverket och Migrationsverket. Vid behov görs även orosanmälan

till socialtjänsten. Om det finns misstankar om att eleven vistas i Sverige utan att gå i skola skrivs ett föreläggande fram för beslut av verksamhetschef. Om eleven trots det inte kommer till skolan kan det vara aktuellt med ett föreläggande.

6.6 Föreläggande och vitesföreläggande

Det är viktigt att det i föreläggandet är tydligt för elevens vårdnadshavare exakt vad den ska göra och vid vilken tidpunkt detta senast ska ske för att undgå vitespåföljden. Ett föreläggande om vite måste riktas till en namngiven person. Om det inte går att fastställa vem av en elevs vårdnadshavare som bär huvudansvaret för att skolplikten inte fullgörs ska ett föreläggande riktas individuellt till var och en av dem. Vitesförelägganden får riktas endast mot den som är vårdnadshavare i föräldrabalkens mening och aldrig mot den som har vård om ett barn utan att vara barnets vårdnadshavare.

I förvaltningslagen (2017:900) finns regler för handläggning i ärende vid myndighetsutövning. Det är viktigt att förvaltningslagens krav på dokumentation och kommunikation efterlevs.

Rektorn har ansvar att kommunicera materialet till vårdnadshavarna som ska ges tillfälle att yttra sig över materialet innan beslut om föreläggande/vitesföreläggande. Kommunikationen ska dokumenteras av rektor. Vårdnadshavare har rätt att lämna såväl muntlig som skriftlig information. Om vårdnadshavaren lämnar muntlig information är den som tar emot informationen skyldig att dokumentera informationen. Om vårdnadshavare vill skriva tillägg eller göra rättelser till faktadelen ska vårdnadshavarens kommentarer läggas som bilaga till dokumentet. När de fogas till dokumentet blir dom en allmän handling. Notera dock att rätten att ta del av allmänna handlingar kan begränsas genom sekretessbestämmelser. Vårdnadshavare får inte göra ändringar i dokumentet "Rektors analys och bedömning". Rektorn ska delge vårdnadshavarna allt underlag som ligger till grund för beslutet till vårdnadshavarna **minst två veckor** innan ärendet skickas för beslut. Om rektor har svårt att komma i kontakt med vårdnadshavarna kan utredning skickas till vårdnadshavarna med rekommenderat brev. Om försändelsen returneras har rektorn uppfyllt kraven. Dokumentera åtgärderna och bifoga anmälan.

Beslutet om föreläggande eller vitesföreläggande ska innehålla en klagörande motivering. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för ställningstagande. Beslut om vitesföreläggande kan överklagas hos förvaltningsrätten. För att det ska bli aktuellt för vårdnadshavarna att betala vite måste beslutet om vitesföreläggande ha vunnit laga kraft.

6.6.1 Ansökan om utdömande av vitet

Om vårdnadshavaren trots vitesföreläggandet inte ser till att barnet kommer till skolan ansöker kommunen hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet. Kommunstyrelsen behandlar ärendet innan ansökan om utdömande om vitesföreläggande skickas till förvaltningsrätten. I ansökan till förvaltningsrätten ska de personer som vitesföreläggandet angår vara benämnda med namn och personnummer. Vitet ska i ansökan vara fastställt till ett bestämt belopp och det ska framgå vilka

omständigheter som åberopas för att förvaltningsrätten ska döma ut vitet. Det är kommunen som har bevisbördan att visa att vårdnadshavaren inte fullgjort sina skyldigheter.

Förvaltningsrätten gör en ny utredning i ärendet och kan besluta att vårdnadshavarna måste betala penningssumman. Domstolen kräver in summan. Det är inte tillåtet för kommunen att skicka räkning till vårdnadshavare.

6.6.2. Form av vite och vitesbelopp

Det finns två former av vite, löpande och engångsvite. Vilket som väljs beror på det enskilda fallet. Om eleven är frånvarande till och från kan ett löpande vite vara mer lämpligt för att få vårdnadshavarna att dagligen ta ansvar för sitt barns skolgång. Om eleven är frånvarande under längre period kan engångsvite vara lämpligare.

Föreläggande om vite ska innehålla ett exakt, i kronor angivet, vitesbelopp. Vitesbeloppet ska beslutas med utgångspunkt i vad som är känt om personens ekonomiska förutsättningar och förhållanden i övrigt. När vitet föreläggs vårdnadshavarna gemensamt ska ett särskilt belopp fastställas för var och en av dem. Vitesbeloppet bestäms utifrån vårdnadshavarens beräknade nettoårsinkomst vid tidpunkten när vitesbeloppet ska bestämmas. I de fall vårdnadshavarens egna uppgifter inte framstår som trovärdiga, ska årsinkomsten uppskattas till ett rimligt belopp utifrån senast taxerad inkomst och övriga tillgängliga uppgifter.

Målet med vitet är att det ska förmå vårdnadshavare att följa föreläggandet.

Något av nedan tre olika tillämpningar ska användas vid fastställande av vitesbeloppets storlek:

- 0,2 procent av den kända årsinkomsten (löpande vitesbelopp per skoldag),
- 300 kr (löpande vitesbelopp per skoldag i de fall uppgifter om inkomst saknas) respektive
- 3 procent av den kända årsinkomsten (fast vitesbelopp).

I det fall ett tidigare utdömt vite inte resulterat i att eleven fullgör sin skolplikt kan beloppet höjas med 0,5 procent.

6.7.1 Hur går det till?

Beslut om att förelägga vårdnadshavare till elev i förskoleklass, grundskola och grundsärskola om att fullgöra sina skyldigheter gällande skolplikt och fullgörande av skolgång är enligt kommunstyrelsens delegationsordning delegerat till Verksamhetschef – Grundskola (D 4.14).

Beslut om att förelägga vårdnadshavare med vite fattas av Kommunstyrelsen. Att hos domstol ansöka om utdömande av vite beslutas av Kommunstyrelsen.

När rektorn har färdigställt en utredning gällande olovlig frånvaro ska rektorn ta ställning till om ett föreläggande mot vårdnadshavarna bör utfärdas.

1. Om rektorn bedömer att ett föreläggande mot vårdnadshavarna bör utfärdas informerar rektorn vårdnadshavare om att frånvaroutredningen är avslutad och att rektorn avser att överlämna ärendet för beslut om eventuellt föreläggande till verksamhetschef.

Rektorn informerar även vårdnadshavarna om möjlighet att yttra sig över underlaget inom **två veckor**.

2. Verksamhetschef upprättar ett delegationsbeslut utifrån det underlag som har lämnats av rektorn samt eventuella kompletteringar från vårdnadshavare.
3. Verksamhetschef ansvarar för att delegationsbeslutet anmäls till kommunstyrelsen enligt rutin för anmälan av delegationsbeslut samt att expediera beslutet till rektor.
4. Verksamhetschef ansvarar för att delge beslutet tillsammans med besvärshänvisning till vårdnadshavare.
5. Rektor ansvarar för att bevaka att vårdnadshavare vidtar de åtgärder de är förelagda att vidta inom den tid som angivits i beslutet.
6. Om vårdnadshavarna inte rättar sig efter föreläggandet kan Kommunstyrelsen besluta om vitesföreläggande.
7. Verksamhetschef skriver då en tjänsteskrivelse med förslag till beslut och sammanställer dokumentation. Ärendet passerar sektorchef innan det anmäls till Kommunstyrelsen.
8. Verksamhetschef informerar vårdnadshavarna om vitesföreläggande och meddelar att de har möjlighet att yttra sig över underlaget som ligger till grund för vitesföreläggandet inom **två veckor**.
9. Rektor bevakar att elevens närvaro ökar i enlighet med kraven i beslutet.
10. Om vårdnadshavarna inte rättar sig efter föreläggande kan Kommunstyrelsen fatta beslut om vitesföreläggande.
11. Kansliet skickar skriftlig underrättelse till vårdnadshavarna en vecka före sammanträdet och informerar om deras rätt att närvara vid sammanträdet.
12. Kommunstyrelsen fattar beslut i ärendet och fastställer vitesbelopp. Kansliet ansvarar för att expediera beslutet till vårdnadshavarna.
13. Rektor bevakar att elevens närvaro ökar i enlighet med kraven i beslutet.
14. Om kraven i vitesföreläggandet inte uppfylls kan Kommunstyrelsen besluta om att ansöka om utdömning av vitet. Verksamhetschef skriver då en tjänsteskrivelse med förslag till beslut om att hos förvaltningsrätten ansöka om utdömning av vitet samt varför rätten ska utdöma vitet.
15. Kansliet skickar skriftlig underrättelse till vårdnadshavarna en vecka före sammanträdet och informerar om deras rätt att närvara vid sammanträdet.
16. Kommunstyrelsen fattar beslut i ärendet och kansliet ansvarar för att ansökan skickas till förvaltningsrätten för rättlig prövning samt expedierar beslutet till vårdnadshavaren/vårdnadshavarna.

17. Under hela den tid som beskriven process pågår har rektorn ansvar för att kontakt med hemmet hålls och för att kontinuerligt bedöma vad skolan kan göra för att elevens rätt till undervisning ska tillgodoses.

6.7.2. Exempel på vitesföreläggande

Löpande vite (frånvaro från och till under en längre period)

Namn Namnsson och Namn Namnsson, vårdnadshavare för Namn Namnsson, personnummer, föreläggs med stöd av 7 kap 23 § skollagen att senast X dagar efter det att de delgivits detta föreläggande var för sig se till att Namn varje skoldag under återstoden av vårterminen läsåret 2023/2024, om hen inte har giltig frånvaro, infinner sig i X-skolan vid skoldagens början för fullgörande av skolplikten. Om föreläggandet inte följs förpliktigas Namn Namnsson att betala ett vite om 800 kronor per vecka och Namn Namnsson att betala ett vite om 700 kr per vecka.

Engångsvite (frånvaro längre period 2-3 månader)

Namn Namnsson och Namn Namnsson, vårdnadshavare för Namn Namnsson, personnummer, föreläggs med stöd av 7 kap 23 § skollagen att senast X dagar efter det att de delgivits detta föreläggande var för sig se till att Namn varje skoldag under återstoden av vårterminen läsåret 2023/2024, om hen inte har giltig frånvaro, infinner sig i X-skolan vid skoldagens början för fullgörande av skolplikten. Om föreläggandet inte följs förpliktigas Namn Namnsson att betala ett vite om 12 500 kronor och Namn Namnsson att betala ett vite om 11 000 kr.